

РЕШЕНИЕ

№ 1261

гр. София, 05.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 7-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на шести октомври през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Камелия Първанова

Членове: Георги Иванов
Димитър Мирчев

при участието на секретаря Красимира Г. Георгиева
като разгледа докладваното от Димитър Мирчев Въззивно гражданско дело
№ 20241000500385 по описа за 2024 година

Производството е по реда на чл.258 – чл.273 ГПК.

Същото е образувано по повод постъпила въззивна жалба от Е. С. Г. и Я. В. Г., с която обжалват решение № 260818 от 08.06.2023 г., постановено по гр. д. № 10383/19 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 12 състав /изменено в частта за разностите с Определение № 267155/14.12.2023 г./, както следва: в частта, в която съдът е отхвърлил предявения иск за неимуществени вреди от Е. С. Г. за разликата над присъдената сума от 6586 лева до предявения размер от 149 088 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до окончателно изплащане на задължението, при първоначално предявен размер от 160 000 лева, намален със сумата от 10912 лева, представляваща заплатено обезщетение за неимуществени вреди в хода на процеса, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта - 22.08.2016г. до деня на плащането й на 10.09.2020г. (с обжалваем интерес от 142 502 лева) и законната лихва върху присъдените и заплатени суми в хода на процеса е отхвърлена за периода от 22.08.2016г. до 12.04.2017г., както и в частта, в която е отхвърлен предявения иск за имуществени вреди от Е. С. Г. за разликата над присъдената сума от 166 лева до предявения размер от 1416.16 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до окончателно изплащане на задължението, при първоначално предявен размер от 2499 лева, намален със сумата от 1082.84 лева, представляваща заплатено обезщетение за имуществени вреди в хода на процеса на 28.09.2020г., ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до деня на плащането й на 28.09.2020г., (с обжалваем интерес от 1250.16 лева) и

законната лихва върху присъдените и заплатени суми в хода на процеса е отхвърлена за периода от 22.08.2016г. до 12.04.2017г.; в частта, в която е отхвърлен предявения иск за неимуществени вреди от Я. В. Г. за разликата над присъдената сума от 6045.76 лева до предявения размер от 143 545.76 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до окончателно изплащане на задължението, при първоначално предявен размер от 150 000 лева, намален със сумата от 6454.24 лева, представляваща заплатено обезщетение за неимуществени вреди в хода на процеса, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до деня на плащането ѝ на 17.10.2021г. (с обжалваем интерес от 137 500 лева), както и за законната лихва върху присъдените и заплатени в хода на процеса суми е отхвърлена за периода от 22.08.2016г. до 12.04.2017г., вкл. и в частта, в която ищците са осъдени да заплатят на ответното дружество разноски в размер на 9025.78 лева.

В жалбата се твърди, че атакуваното решение в съответните части е неправилно. Релевира доводи относно допуснатото процесуално нарушение, изразяващо в непосочването в доклада по делото, че съдът ще прилага унгарския материален закон. Твърди се допуснатото процесуално нарушение при разпит на свидетел, изразяващо се в липсата на указания, каква е доказателствената тежест на тези показания и в каква насока и обхват следва да бъде изслушан този свидетел. Релевира твърдения за неправилност на изводите на съд, свързани с определения размер на обезщетението. Твърди, че същият е изключително занижен, несправедлив, не може да репарира нанесени на ищеца вреди в относително пълен обем. Инвокира довод за липса на доказване на съпричиняване, както и че приетия процент на съпричиняване (50%) е силно завишен, неправилно определен, недоказан. Твърди, че съобразно унгарския закон (чл. 13), в случай на застрахователно събитие, независимо от броя на жертвите, материалните щети са с ограничено покритие до 500 милиона унгарски форинти (приблизително 2 723 969, 40 лв.), а до лимита от 1 600 милиона унгарски форинта (приблизително 8 713 502.07 лв.) са ограничени нематериалните щети - в случай на телесни повреди и смърт, което се установява от писмо с изх. № XX-NMFO/ID/6316/2018/UZF от 13.03.2019 г. на Министерството на правосъдието на Унгария. Твърди, че лихвата за забава, когато искът е предявен в давностния срок, се изчислява от датата на настъпване на вредата. Твърди, че съгласно чл. 2:52 от кодекса, причинените вреди не следва да се доказват пред съда, след като е установил правонарушение, а размерът на обезщетението се определя от съда, като се вземе предвид тежестта на нарушението и неговото отражение върху живота на пострадалия. Твърдят, че при определяне размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди, първоинстанционният съд не е отчел всички относими факти и обстоятелства в цялост и е определил занижен размер на обезщетение на търпените от ищците неимуществени вреди, вследствие загубата на В. Г. /баща на Я. и съпруг на Е./. При определяне размера на заместващото обезщетение при причинена смърт на близък - в конкретния случай на син и съпруга на починалия при ПТП, е необходимо, както първоинстанционният съд сочи в обжалваното решение, според унгарското право да се отчете "тежестта на нарушението и неговото отражение върху живота на пострадалия". Твърди, че начинът на извършването на противоправното деяние, претърпените от ищците психически

страдания от загубата на най-близкия им родственик, социално-икономическите условия в страната към момента на настъпване на застрахователното събитие - 2016 г., както и нормативно определеният лимит на обезщетението за настъпили неимуществени вреди, виновно причинени от застраховано лице по застраховка „Гражданска отговорност“ дават основание да се приеме, че определеният размер на обезщетенията от СГС е занижен. Оспорва размера на приетото от съда съпричиняване - 50 %, принос равен на приноса на причинителя на вредата и в тази връзка твърди, че това не е доказано по безспорен и категоричен начин.

Моли САС да постанови решение, с което да се отмени решението на първата инстанция в обжалваните му части и да се осъди ответното дружество да заплати допълнително още следните суми - на Е. С. Г. - 142 502 лева -обезщетение за търпени от нея неимуществени вреди, вследствие настъпилата на 22.08.2016г. смърт на съпруга ѝ, представляващо разликата над присъдената сума от 6586 лева до предявения размер от 149 088 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до окончателно изплащане на задължението; законна лихва за забава върху заплатената в хода на процеса сума от 10912 лева от датата на деликта 22.08.2016г. до датата на плащането ѝ 10.09.2020г., представляваща обезщетение за неимуществени вреди; 1250.16 лева - обезщетение за имуществени вреди, търпени от нея за разликата над присъдената сума от 166 лева до предявения размер от 1416.16 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до окончателно изплащане на задължението, както и законна лихва за забава върху заплатената в хода на процеса сума от 1082.84 лева от датата на деликта 22.08.2016г. до датата на плащането ѝ 28.09.2020г., представляваща обезщетение за имуществени вреди; на Я. С. Г. да се заплати 137 500 лева -обезщетение за търпени от него неимуществени вреди, следствие настъпилата на 22.08.2016г. смърт на В. Г., представляващо разликата над присъдената сума от 6045.76 лева до предявения размер от 143 545.76 лева, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на деликта 22.08.2016г. до окончателно изплащане на задължението, вкл. и законна лихва за забава върху заплатената в хода на процеса сума от 6454.24 лева от датата на деликта 22.08.2016г. до датата на плащането ѝ 17.10.2021г., представляваща обезщетение за неимуществени вреди. Претендира се заплащане на разноски, в това число и адвокатски хонорар, изчислен по реда на чл. 38 от Закона за адвокатурата /ЗА/ и съгласно правната и фактическа сложност на делото.

Въззиваемата страна „Фолксваген аутоферзихерунг“ АГ оспорва подадената въззивна жалба и моли съда да я остави без уважение, като потвърди атакуваното решение в обжалваната част и претендира разноски. Пред настоящата инстанция не са събирани нови доказателства по реда на чл. 266, ал. 2 и 3 ГПК.

От материалите по делото се установява от САС, че предмет на делото са предявените от Я. Г. и Е. Г. субективно и обективно съединени иски за осъждането на „Фолксваген Ферзихерунг“ АГ да им заплати обезщетения за имуществени и неимуществени вреди поради смъртта на В. Г. /съпруг на Е. и баща на Я./, настъпила при ПТП на 22.08.2016г. в Република Унгария, по вина на водача N. H., чиято гражданска отговорност е била

застрахована от ответното дружество, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 22.08.2016г. до окончателното изплащане на задължението.Претендираните суми са 150 000 лева и 160 000 лева за болките и страданията, претърпени съответно от Я. и Е., както и 2499 лв. обезвреда за имуществените вреди, претендирани от Е. Г..

Ищците основават исковите си претенции с твърденията, че на 22.08.2016г., в 02.10 час, управляваният от водача Н. Н. лек автомобил марка и модел „Сеат Ибиса“ с рег.№***, се движел на територията на Република Унгария, в лявата лента на Автомагистрала М 1 от гр. Хегъешхалом към гр. Гьор. Достигайки до 145-248км, поради невнимателно и непредпазливо шофиране, този автомобил излезнал от пътя на тревния банкет до вътрешното платно и след като водачът му забелязва това, завърта на дясно волана на автомобила, поради което се блъска в лявата страна на движещия се в същата посока и спазвайки правилата за движение микробус “Рено Трафик” с ремарке с рег. № DL- 936-GL/OB-0170-EB, в следствие на което микробусът се преобръща. В резултат на пътнотранспортното произшествие настъпва смъртта на В. Г., който е пътувал на задната седалка на преобърналия се микробус, и е бил баща и съответно съпруг на ищците. Във връзка с инцидента в Полицейско управление на гр. Мошонмагяровар, отдел “Пътна Полиция”, е образувано дело N 08040/1031/2016.Ви. и е повдиганато обвинение срещу Н. Н. от Прокурор на Районната Разследваща Прокуратура в гр. Гьор и пред Окръжния съд в гр. Мошонмагяровар, където било е образувано дело № В15/2017/5. Това производство е приключило с влязла в сила присъда на 22.03.2017г. срещу виновния водач Н. Н., която е осъдена за извършеното от нея престъпление. Ищците сочат, че от влязлата в сила присъда се установява, че за водача на лек автомобил марка “Сеат”, модел “Ибиса”, цвят черен, с немски рег. номер ***, рама номер VSSZZZ6JZDR068997 има валидна застраховка, сключена с германската застрахователна компания „Фолксваген Ферзихерунг“ АГ, по застрахователна полица № VM- *****, валидна към датата на събитието. Те направили справка в официалната страница на НББАЗ и установили, че за представител на посоченото застрахователно дружество на територията на Република България е назначено дружеството ЗАД „Алианц България“ АД и по тази причина на 12.01.2017 г. сезирали същото с искане за изплащане на обезщетение за причинените им от смъртта на техния баща и съпруг неимуществени и имуществени вреди. Българският представител на застрахователя поискал допълнителни документи (с писмо с изх. № 310-04-2283/11.04.17г.), които те предоставили своевременно с молба от 14.07.17г. Твърдят, че въпреки проведената кореспонденция, чак с писмо от 12.10.2017г. от страна на ЗАД „Алианц България“ АД те били уведомени, че определените обезщетения за претърпените от тях неимуществени вреди са в размер от 1 200 000 HUF и 2 200 000 HUF, а по отношение на претенцията за имуществените вреди липсвало произнасяне.Изплащането на тези обезщетения било обвързано с предложение за сключването на споразумение. Поради изключително ниският и несправедлив според ищците размер на предложените обезщетения те отправили питане до ЗАД „Алианц България“ АД за това, дали не са допуснати технически грешки в изпратеното им писмо, при което с писмо от 23.01.2018г от застрахователната компания им било отговорено, че по отношение на размерите на определените обезщетения няма допуснати грешки, както и че

те били съобразени с нормите на унгарското законодателство. С молба от 12.01.2017г. ищците са представили пред застрахователя удостоверения за банкови сметки, но заплащане на обезщетенията до предявяването на исковите не е осъществено, като с писмо от 12.10.2017г. те били уведомени, че германското застрахователно дружество настоявало преди изплащането на обезщетението да бъде сключено извънсъдебно споразумение за доброволното уреждане на претенциите. Ищците не били съгласни с тези условия и с размерите на определените от застрахователя обезщетения, поради което предявяват настоящите иски. Сочат, че смъртта на техният баща и съпруг представлявала непреодолима емоционална загуба, вследствие на което се затворили в себе си и изпаднали в депресивни състояния.

В законоустановения срок за отговор на исковата молба такъв е постъпил от страна на ответното дружество „Фолксваген Ферзихерунг“ АГ. С него предявените иски се оспорват като неоснователни в частта им относно претендираните обезщетения за претърпени неимуществени вреди в размер на 2 000 000 HUF и 1 200 000 HUF, както и в частта за претендираните имуществени вреди в размер от над 1028,34 лв. Счита, че вредите са настъпили и по вина на пострадалия В. Г., който е пътувал в автомобила без поставен предпазен колан. Намира размерите на претендираните обезщетения за неимуществени вреди за прекомерни предвид особеностите на унгарското законодателство и съдебна практика. Сочи, че поради това, че ищците не са посочили банковите си сметки по които да им бъде изплатено обезщетението, определената сума за обезщетението за ищцата Г. й била преведени по посочената в исковата молба сметка с преводно нареждане от 10.09.2020г. Това обезщетение за неимуществени вреди е в размер на 2 000 000 HUF или 10914 лв., като то е определено при отчитането на 50 % съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия, който при пътуването си в микробуса не е бил с поставен предпазен колан, а именно това е довело до получаването от него на тези тежки и несъвместими с живота травми. На 21.09.2020г. отново с преводно нареждане в полза на ищцата Г. е било изплатено обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 1028,34 лв., която сума е без начисленото ДДС, защото фактурите били представени от ищцата като копия и предвид съпричиняването на вредите от пострадалия с принос от 50 %. С писмо от 18.09.2020г. застрахователят е уведомил пълномощника на ищеца Г., че за изплащането на определеното му обезщетение от 1 200 000 HUF следва да бъде посочена негова банкова сметка. Твърди, че приложимо към настоящия случай е унгарското национално право на основание чл. 4, ал.1 от Регламент (ЕО) № 864/2007 г. на Европейския парламент и Съвета (Рим II), като счита, че не са налице основания да се приеме приложението на чл. 4, ал.2 от същия. Сочи, че представителят му за територията на Република България е изпратил до ищците мотивиран отговор, в който е изложен приетия от застрахователя размер на обезщетенията и е направено предложение за сключване на споразумение. Оспорва претенцията за лихва. Релевира възражение за погасяване на претенциите по давност.

По делото са безспорни следните факти и обстоятелства от писмените доказателства, събрани пред първата инстанция, а именно:

От препис-извлечение от акт за смърт и удостоверение за наследници на В. М. Г., последният в починал на 22.08.2016г., като негови наследници съответно син и съпруга са Я. Г. и Е. Г..

Съгласно влязла в сила присъда от 22.03.2017 г. по дело № В.15/2017/5 по описа на Окръжен съд град Мошонмагяровар, Унгария, във връзка с процесното ПТП, лицето Н. Н., като водач на лек автомобил Сеат Ибиза, рег. № *** е призната за виновна в извършването на престъпление по чл. 235, ал.1, ал.2, т. „б“ от Наказателния кодекс за причиняване на смъртта на В. Г. при управление на посоченото МПС. Същата следва да се вземе предвид в пределите и по въпросите, посочени в чл. 300 ГПК.

Със заявление, връчено на 12.01.2017г. на ЗАД „Алианц България“ ЕАД, в качеството на представител на VW Autoversicherung AG, ищите са претендирали изплащането на обезщетения за претърпените от тях в следствие на смъртта на В. Г. неимуществени вреди, както и имуществени вреди в размер на 2448.10 лв., от които 2000 лв. за транспортиране на трупа на пострадалия и погребението му и 458,10 лв. за преводи на документи.

С писмо от 11.04.2017 г. ЗАД „Алианц България“ ЕАД уведомява ищите, че при него е образувана щета във връзка с направеното искане и изисква представянето на допълнителни доказателства за наличието на родствени връзки между тях и почиталия при ПТП, за механизма на настъпване на последното и вината на дееца, както и да се представят банкови сметки за изплащане на обезщетенията.

В отговор на писмото, ищите са представили на 14.07.2017 г. поисканите доказателства, без да представят допълнителни данни за банковите си сметки. Не са представени доказателства за уведомяване на ищеца от представителя на застрахователя за определено обезщетение и за направено предложение за сключване на споразумение.

С писмо от 12.10.2017г. ответникът уведомява ищите, че е определил на ищеца обезщетения за причинените от смъртта на бащата и съпругът им за неимуществени вреди в размер съответно на 1 200 000 HUF и 2 000 000 HUF при отчитане на 50% съпричиняване на вредите поради непоставен предпазен колан от починалия. Както е посочено горе по делото не са събрани доказателства, от които да е видно, че представителя на застрахователя е изпратил този мотивиран отговор и до самия ищец. В него е посочено, че ответното дружество изрично настоявало преди изплащането на обезщетенията да бъде подписано извънсъдебно споразумение за доброволно уреждане на случая.

Видно от приетите като писмени доказателства по делото фактури и фискални бонове от

15.09.2016г., 16.09.2016г., 06.01.2017г., 15.02.2017г., 12.05.2017г., 26.06.2017г., ищцата Е. Г. е заплатила за репатрирането на трупа на съпруга си и траурни стоки и услуги сумата от 2000 лв. с ДДС, а за преводачески услуги и 499 лв. или общо 2499 лв.

С Преводно нареждане от 10.09.2020г. ответникът, чрез ЗАД „Алианс България“ ЕАД е заплатил на ищцата Е.Г. обезщетение за претърпените от нея неимуществени вреди в размер на 10 914 лв. , а с второ нареждане от 21.09.2020г. сумата от 1028,34 лв. за претендираните имуществени вреди. На 28.09.2020г. в полза на ищцата Г. са доплатени още 54,50 лв. за претендираните от нея имуществени вреди.

С молба от 22.10.2021г. представена по делото, пълномощникът на Я.Г. е посочила банковата сметка, по която претендираното от него обезщетение може да бъде изплатено. По същата сметка на 17.10.2021г. от ответното дружество като обезщетение за претендираните неимуществени вреди в полза на Я.Г. са преведени 3 300 евро.

Пред първата инстанция са събрани и следните други относими доказателства:

От показанията на свидетелите С. и С. се установява, че ищцата Е.Г. и пострадалият В. Г. живеели заедно до смъртта му. И двамата ищци понесли тежко загубата му. Починалият се грижел за издръжката на Е.Г.. Я. живеел сам, а не заедно с родителите си, но с тях бил в добри отношения. Често се чувал по телефона с баща си и поне веднъж месечно посещавал родителите си, за да се виждат. След смъртта на В. Г., ищите се затворили в себе си, а Я. взел да ходи небръснат поради случилото се. Загубата на техния близък и до момента се отразява негативно на ищите.

От приетата и неоспорена от страните комплексна съдебномедицинска и автотехническа експертиза, която съдът кредитира се установява, че процесното ПТП е настъпило на 22.08.2016г. около 02:10ч. на територията на Унгария, при което лек автомобил Сеат Ибиза, рег. № *** напуска пътното платно от ляво на платното за движение в посока от гр. Хегъешхалом към гр. Гьор, след което се насочва на дясно към десния край на пътното платно, като нанася удар на движещият се по дясната лента микробус „Рено Трафик“, рег. № *** с ремарке. Вследствие на този удар, микробусът напуска пътното платно от дясно, попада в канавката, удря се в десния скат на канавката и се преобръща по таван. Ремаркетото се откъснало от влекача и също се преобръгнало по таван, като натовареният лек автомобил изпаднал от ремаркетото и се установил в канавката на дясната си страна. Лек автомобил „Сеат Ибиза“ е спрял на отбивката от дясната страна. При удара в десния скат на канавката, пътникът, возел се отзад от лявата страна на микробуса, е изхвърчал през страничното стъкло, купето на микробуса е преминало през част от главата и тялото му, и това му е причинило толкова тежки наранявания, че е починал на място. Починалият е намерен в канавката, при задната част на микробуса. От техническа гледна точка

първопричината за настъпване на процесното ПТП е отклоняването на вниманието от страна на водачката на лек автомобил Сеат Ибиза, при което е управляванията от нея автомобил е напуснал пътното платно от ляво и е последвало рязко насочване на дясно, при което е нанесен удар от ляво на преминаващия микробус, движещ се по дясната лента. Няма данни по делото, от които да се съди за някаква външна причина за отклоняването на лек автомобил Сеат Ибиза наляво.

Вследствие от настъпилото ПТП на В. Г. са причинени следните травматични увреждания:нарушена цялост (размачкване) на лявата част на главата, две разкъсно-контузни цепковидни рани на главата с дължина 8 и 12 см., охлузвания на гърба, множество натъртвания на сърцето и разкъсване на главната артерия, множество натъртвания и наранявания в дясната страна на белите дробове, разкъсване на далака, счупване на 4-ти и 5-ти шийни прешлени, двустранни фрактури на ребра.

Пряката причина за смъртта на пострадалия са получената тежка съчетана травма, т.е. претърпените крайно тежки телесни увреждания довели до тежък травматичен шок и прекъсване на дейността на важни органи и системи в човешкия организъм. Предвид това, между смъртта на В. Г. и процесното ПТП има пряка причинно - следствена връзка.

Процесният микробус, в който се е возил като пътник починалият е бил оборудван с триточкови инерционни колани на всичките места в автомобила. В случай, че В. Г. е бил с правилно поставен предпазен колан, той не би изпаднал от автомобила и не би могъл да получи тежките увреждания на вътрешните органи в гръдния кош и корема, довели до неговата смърт.

По отношение на допустимостта на подадената въззивна жалба съдът намира, че като подадена в установения срок, от легитимирани лица и срещу подлежащ на въззивен контрол съдебен акт същата е процесуално допустима. Атакуваното решение е валидно и допустимо. Разгледана по същество същата е частично основателна по следните съображения:

Съгласно нормата на чл. 269 ГПК въззивната инстанция дължи проверка за валидността на решението в неговата цялост, за допустимостта му в обжалваната част, а за правилността му единствено въз основа на въведените в жалбата основания и при съобразяване правилното приложение на императивните материално-правни норми. Наведените доводи за незаконосъобразност на атакуваното решение са свързани с твърденията, че съдът неправилно е определил размера на обезщетението, от кой момент се дължи законна лихва върху заявените обезщетения за неимуществени вреди, както и се оспорва размера на съпричиняване.

Най-напред, съдът счита, че приложимото право в случая е унгарското. Съгласно разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от Регламент № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета

от 11 юли 2007 година относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) приложимото право към извъндоговорни задължения, произтичащи от непозволено увреждане, е правото на държавата, в която е настъпила вредата, независимо в коя държава е настъпил вредоносният факт и независимо в коя държава или държави настъпват непреките последици от този факт.

От събраните по делото доказателства по правилата на Регламент (ЕО) № 1206/2001 г. на Съвета от 28.05.2001 г. за сътрудничество на съдилищата на държавите-членки при събирането на доказателства по граждански и търговски дела информация за съдържанието на приложимото към настоящия правен спор унгарско право, се установява, че отговорността за вреди настъпили в резултат на ПТП, отговорността се покрива от задължителната застраховка „Гражданска отговорност“. Задължението за сключването на такъв застрахователен договор произтича от разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от Закон LXII от 2009 г. за Задължителна застраховка „Гражданска отговорност“. Предмет на така регламентирания застрахователен договор е поемането на задължение от страна на застрахователното дружество да покрие причинените по време на експлоатацията на превозното средство щети, на което съответства задължението на застрахованото лице да поддържа във валидност плащането на съответните премии. Гаранционното отговорност на застрахователя обхваща всички вреди, включително и тези по отношение на лица, които не управляват МПС. С разпоредбата на чл. 13, ал. 1 от цитирания закон унгарския застраховател е ограничил размера на тази отговорност да 500 млн. HUF и 1 600 мил. HUF за персонални нетелесни повреди. Видно от цитираните разпоредби определеният лимит не може да се надхвърля и включва и суми за лихви до датата на изпълнение, вкл. разходи за процесуално представителство. В разпоредбата на чл. 28, ал. 1 и чл. 32, ал. 1 от същият законодателят е уредил реда за ангажиране на отговорността, съобразно които пострадалият предявява претенцията си към застрахователя, който има задължението да определи и изплати определения размер на обезщетението. Пострадалият разполага и с възможността, ако приеме, че определеният размер не покрива вредите да предяви и иск пред съда в гражданско производство. С разпоредбата на чл. 15 от закона законодателят е предвидил изключение от общото правило.

От събраните по делото писмени доказателства се установява, че съобразно чл. 6:536 от действащият ГК на Р Унгария лицето, в чиито интерес се извършват опасните дейности (управлението на МПС е винаги опасна дейност) се счита за лице извършващо опасната дейност, а съгласно разпоредбата на чл. 6:537, ал. 1 от същия операторът не е длъжен да обезщети вредите, доколкото те са произтекли от вина на пострадалото лице.

В практиката на съдилищата в Р Унгария безпротиворечиво се приема, че при наличието на принос съдът следва да приложи разпоредбата на чл. 6:539 от кодекса, съгласно който експлоататорите дължат обезщетение в съотношение на тяхната вина за вредите причинена един на друг. Съгласно разпоредбата на чл. 6:536 от действащият ГК на Р Унгария лицето, в чиито интерес се извършват опасните дейности (управлението на МПС е винаги опасна дейност) се счита за лице извършващо опасната дейност. Тази практика

приема, че преценката за наличието на съпричиняване се прави въз основа на конкретните доказателства по делото, поведението на пострадалия следва да се преценява с оглед на действията му такива каквито средства да бъдат в конкретната ситуация, както и че липсват законови или други пречки при определяне на размера делът на пострадалия да е по-голям от този на виновния водач, при отчитането на наличието на пряка причинно-следствена връзка между действията (поведението) на участниците и настъпването на вредоносния резултат.

Основните три спорни въпроса пред въззивния съд са: а/ размерът на обезщетенията за неимуществени вреди; б/ размер на приноса на починалия към вредоносния резултат; в/ начален момент на изчисляване на претендираната мораторна лихва за забава върху главниците на обезщетенията за вреди.

По спорния въпрос относно размера на обезщетението, което ще репарира вредите съдът намира следното:

На този състав на САС е служебно известно, че е отправено преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз № 50022/7.02.2023г по т.д. № 330/2021г на II ТО на ВКС. С решение на СЕС по дело С-86/2023г. е прието, че член 16 от Регламент „Рим II“ трябва да се тълкува в смисъл, че национална разпоредба, която предвижда, че обезщетението за неимуществените вреди, претърпени от близките роднини на починало при пътнотранспортно произшествие лице, се определя от съда по справедливост, не може да се счита за „особена повелителна норма“ по смисъла на този член, освен ако — когато разглежданото правно положение има достатъчно тясна връзка с държавата членка на сезирания съд — въз основа на подробен анализ на текста, общата структура, целите и контекста на приемането на тази национална разпоредба сезираната юрисдикция констатира, че нейното зачитане се счита от решаващо значение в рамките на правния ред на тази държава членка, тъй като преследва цел за защита на съществен обществен интерес, която не може да бъде постигната чрез прилагане на правото, определено съгласно член 4 от този регламент.

От ангажираните по делото доказателства, обсъдени по-горе се установява обемът на вредите, претърпени от ищите, а именно - негативни емоции, тъга, мъка, болка, продължителен период на същите във времето, които са в пряка връзка с травменото събитие. Макар и да не е установена промяна на личността на ищите, то може да се приеме от гласните доказателства, че тези страдания са продължили в значителен период след смъртта на В. Г.. Въз основа на същите може да се приеме, че се доказва, че ищите са претърпели неимуществени вреди, които следва да бъдат обезщетени е със сумите от по 140 000 лв. за всеки. При тази преценка, съдът взема предвид и обстоятелството, че вредоносното събитие е реализирано през 2016 г., като болките и страданията /т.е. твърдените неимуществени вреди/ са се проявили, проявяват се и ще продължават да се проявяват на територията на Р България. Последното /погледнато през призмата на решението на СЕС по дело С-86/2023г./ следва да се приеме за достатъчно значимо обстоятелство, че зачитането на правилото от българския правов ред за обезщетяване на

неимуществените вреди по справедливост /чл. 52 ЗЗД/ в конкретния случай, е от решаващо значение в рамките на правния ред на България тъй като преследва цел за защита на съществен обществен интерес, а именно – да се постигне в максимална степен заместваща облага на претърпените болки и страдания от морално естество.

По отношение на втория спорен пред настоящата инстанция въпрос относно наличието на съпричиняване и неговия размер съдът намира, че релевираните възражения на жалбодателите са неоснователни. В конкретния случай пострадалият е бил без поставен предпазен колан. Видно от заключението на назначената пред СГС експертиза, както и от събраните по делото други доказателства, преценката за наличието на съпричиняване се прави въз основа на конкретните доказателства по делото, поведението на пострадалия следва да се преценява с оглед на действията му такива каквито средства да бъдат в конкретната ситуация, както и че липсват законови или други пречки при определяне на размера делът на пострадалия да е по-голям от този на виновния водач, при отчитането на наличието на пряка причинно[1]следствена връзка между действията (поведението) на участниците и настъпването на вредоносния резултат. Вещите лица са категорични, че правилно поставеният предпазен колан предпазва тялото да изхвърчи от микробуса, независимо дали ударът е бил челен или страничен. В показанията си дадени в съдебно заседание вещите лица категорично заявяват, че безспорно пострадалия би получил травматични увреждания в резултат на удара и с поставен предпазен колан, но същите не биха довели до летален изход. Същият се дължи на изхвърчането на тялото извън микробуса при преобръщането му. С оглед на това настоящият състав намира, че процента на съпричиняване на вредите, резултат от поведението на пострадалия е правилно определен – 50%. С оглед на изложеното настоящият състав намира, че дължимото обезщетение, което ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищците представлява сумата от по 70 000 лв. за всеки от ищците, както и 1249.50 лв. обезщетение за имуществени вреди за Е. Г..

В производството пред СГС е установено и отделено като безспорен между страните факт, че ответното дружество е заплатило на Е. Г. обезщетение за претърпените от нея неимуществени вреди в размер на 10 914 лв., а с второ нареждане от 21.09.2020 г. сумата от 1028.34 лв. за имуществените вреди. На 28.09.2020 г. са й заплатени още 54.50 лв. за претендираните от нея имуществени вреди.

Що се отнася до Я. Г., на него немското дружество му е заплатило обезщетение за неимуществени вреди в размер на 3300 евро или 6454.24 лв.

Ето защо, финално, двамата въззивници имат право да получат 59 086 лв. обезщетение за неимуществени вреди и 166.66 лв. обезщетение за имуществени вреди за Е. Г. и 63 545.76 лв – обезщетение за неимуществени вреди за Я. Г..

По отношение на третия спорен въпрос пред САС - въведеното като спорно твърдение пред настоящата инстанция относно началния момент на дължимата лихва съдът в настоящия си състав намира, че същото е неоснователно. По делото липсва спор между страните, а се установява и от събраните доказателства, че ищците са сезирали представителя на застрахователя за територията на Р България с искане за изплащане на

обезщетение на 12.01.2017 г. Това е началния момент от които тече предвидения в чл. 31 от унгарския Закон за „Гражданската отговорност“ тримесечен срок за произнасяне независимо от представянето или не на всички необходими документи и информация. В този срок е предоставена възможността на застрахователя да определи и изплати обезщетение за вредите. С оглед на това следва да се приеме, че застрахователят дължи законна лихва върху обезщетението (вкл. и присъденото със съдебно решение такова) от датата на изтичане на предвидения срок. До неговото изтичане съобразно правилата на унгарското законодателство същият не е изпаднал в забава, поради което не следва да дължи и лихва върху присъдената сума (обезщетение за забавено изпълнение). От събраните по делото доказателства безспорно се установява, че предвидения тримесечен срок за изплащане на обезщетение от страна на застрахователя (произнасяне по претенцията) е изтекъл на 12.04.2017 г., поради което лихвата за забава следва да бъде присъдена от този момент. Въведеното твърдения на въззивниците-ищци, че лихвата тече от момента на увреждането съдът намира за неоснователно. Правилото (от унгарския закон), че законна лихва се дължи от момента на инцидента се отнася до делинквента. Това се дължи на разликата в основанията, на които се дължи обезщетение. Деликвентът отговаря на извъндоговорно такова, а застрахователят дължи обезщетение въз основа на сключеният с виновния водач договор за застраховка „Гражданска отговорност“. Този извод се подкрепя именно от предвидения в унгарския закон 3-месечен срок, предоставен на застрахователя да определи и изплати обезщетение на пострадалите или увредени от ПТП лица (чл.6:152 от унгарски Граждански кодекс). Лихвата следва се определи в размер на основания лихвен процент на унгарската централна банка, валиден на първия ден от календарното полугодие, засегнат от забавянето, който се прилага за целия период на даденото календарно полугодие съобразно цитираната разпоредба на унгарския Граждански кодекс. В останалата част следва да се споделят мотивите на първоинстанционния съд, като правилни и законосъобразни, на основание чл. 272 ГПК.

В обобщение, САС ще следва да присъди допълнително сумите от по 59 086 лв. обезщетение за неимуществени вреди за Е. Г. и 63 545.76 лв. за Я. Г. обезщетение за неимуществени вреди ведно с мораторната лихва за забава върху тези две главници, считано от 12.04.2017 г. /която лихва е в размер на основния лихвен процент на унгарската централна банка, валиден на първия ден от календарното полугодие, засегнат от забавянето, който се прилага за целия период на даденото календарно полугодие на основание чл. 6:152 от унгарския Граждански кодекс/. Сумата за обезщетяване на имуществените вреди на Е. Г., извън вече заплатеното от застрахователя /166.66 лв./ е коректно определена от СГС и не следва да се коригира. В останалите атакувани части, решението на СГС е правилно и ще следва да се потвърди.

Разноски:

За първата инстанция, разноските на които има право дружеството-ответник са 6 781 лв. или с 3 227.79 лв. по-малко от прецененото от градския съд с оглед изводите на САС за размерите на обезщетенията; на адв. Д. /процесуален представител на ищците/ следва да й се

присъди допълнително възнаграждение по чл. 38 ЗА в размер на 1000 лв. /по 500 лв. на ищец/, извън вече даденото ѝ от 2 174.01 лв./, а на основание чл. 78, ал. 6 ГПК, немската застрахователна компания следва да заплати допълнителна държавна такса в размер на 4 905.27 лв. За втората инстанция се претендират разноски, както следва – 22 890.45 лв. /от които 22 875.45 лв. платен на две части адвокатски хонорар/ за немския застраховател, а процесуалният представител на въззивниците сочи разноски от платени в брой 9000 лв. адвокатско възнаграждение от Я. Г., както и да се определи възнаграждение за безплатно процесуално представителство по чл. 38 ЗА за Е. Г.. Направено е и възражение за прекомерност на платения от немското юридическо лице хонорар от 22 875.45 лв. Това възражение е частично основателно и съдът намалява платеното от въззиваемия застраховател до общата сума от 12 875.45 лв. /т.е. с 10 000 лв. по-малко/ с оглед реално положените усилия и труд във въззивното производство, вкл. и това, че не са събирани нови доказателства пред САС. Ето защо, разноските на които имат право страните, възлизат на 6 601.87 лв. /за „Фолксваген Аутоферзихерунг“ АГ/ и 3 812.75 лв. за Я. Г.. На основание чл. 38 ЗА, въззиваемото дружество следва да заплати възнаграждение за безплатно процесуално представителство на адв. Д. за въззивницата Е. Г. и съдът определя това възнаграждение на сумата от 500 лв. На основание чл. 78, ал. 6 ГПК, „Фолксваген Аутоферзихерунг“ АГ трябва да заплати държавна такса в размер на 2 452.64 лв. за въззивното производство.

Воден от изложеното, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260818 от 08.06.2023 г., постановено по гр. д. № 10383/2019 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 12 състав /изменено в частта за разноските с Определение № 267155/14.12.2023 г./ в частите, в които са отхвърлени исковите претенции на Е. С. Г. и Я. В. Г. против „Фолксваген Аутоферзихерунг“ АГ за заплащане на обезщетения за неимуществени вреди поради смъртта на В. Г. /съпруг на Е. Г. и баща на Я. Г./, настъпила при ПТП на 22.08.2016г. в Република Унгария, по вина на водача Н. Н., застрахован при този застраховател за сумите от 59 086 лв. обезщетение за неимуществени вреди за Е. Г. и 63 545.76 лв. за Я. Г. обезщетение за неимуществени вреди ведно с мораторната лихва за забава върху тези две главници, считано от 12.04.2017 г. /съгласно правилата за изчисляване на мораторната лихва за забава според унгарското материално право/, както и в частта, в която двете физически лица са осъдени да заплатят съдебно-деловодни разноски в размер на 3 227.79 лв. /разликата между присъдената от СГС и действително дължимата от 6 781 лв./, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА „Фолксваген Аутоферзихерунг“ АГ с адрес: Федерална Република Германия, *** /съдебен адрес: Р България, гр. София, ул. „Княз Борис І“ 134, ет.1, ап. 2, АД „Б., А., Д.“/ по предявени икове с правно основание чл.32 във връзка с чл. 12 във връзка с чл. 4 от унгарския Закон LXII от 2009 г. за Задължителна застраховка „Гражданска отговорност" да заплати допълнително сумите от 59 086 лв. /петдесет и девет хиляди и осемдесет и шест/ лв.

обезщетение за неимуществени вреди за Е. С. Г. с ЕГН: ***** и 63 545.76 лв.

/шестдесет и три хиляди петстотин четиридесет и пет лева и седемдесет и шест стотинки/ лв. за Я. В. Г. с ЕГН: ***** обезщетение за неимуществени вреди ведно с мораторната лихва за забава върху тези две главници, считано от 12.04.2017 г. /която лихва е в размер на основния лихвен процент на унгарската централна банка, валиден на първия ден от календарното полугодие, засегнат от забавянето, който се прилага за целия период на даденото календарно полугодие на основание чл. 6:152 от унгарския Граждански кодекс/.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 260818 от 08.06.2023 г., постановено по гр. д. № 10383/2019 г. по описа на Софийски градски съд, Гражданско отделение, 12 състав /изменено в частта за разностите с Определение № 267155/14.12.2023 г./ в останалите обжалвани части.

ОСЪЖДА „Фолксваген Аутоферзихерунг“ АГ с адрес: Федерална Република Германия, *** /съдебен адрес: Р България, гр. София, ул. „Княз Борис І“ 134, ет.1, ап. 2, АД „Б., А., Д.“/ да заплати: а/ на основание чл. 78, ал. 1 ГПК на Я. В. Г. с ЕГН: ***** съдебно-деловодни разноски за втората инстанция в размер на 3 812.75 лв. /три хиляди осемстотин и дванадесет лева и седемдесет и пет стотинки/; б/ на адв. М. Д. от САК възнаграждение за безплатно процесуално представителство по чл. 38 от Закона за адвокатурата в размер на 1500 /хиляда и петстотин/ лева, която сума е сбор от допълнително възнаграждение за първата инстанция и дължимо такова за втората инстанция; в/ на Софийския апелативен съд на основание чл. 78, ал. 6 ГПК сумата от 7 357.91 лв. /седем хиляди триста петдесет и седем лева и деветдесет и една стотинки/ лева държавни такси, която сума е сбор от допълнително дължима такса за първата инстанция и дължима такса за въззивното производство.

ОСЪЖДА Е. С. Г. с ЕГН: ***** и Я. В. Г. с ЕГН: ***** да заплатят на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на „Фолксваген Аутоферзихерунг“ АГ с адрес: Федерална Република Германия, *** /съдебен адрес: Р България, гр. София, ул. „Княз Борис І“ 134, ет.1, ап. 2, АД „Б., А., Д.“/ сумата от 6 601.87 лв. /шест хиляди шестстотин и един лева и осемдесет и седем стотинки/ съдебно-деловодни разноски за втората инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____